

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Ч. 13, січень 1957 р.

«Кості Михайлова Твої братів і сестер, українських політичних емігрантів, кров і сльози батьків і матерів, болячі замучених головами, замордованих у тюрмах і концентраційних таборів неспокійно «прокидаються» погляди на Тебе! Так само, як очі Михайлова живих Твоїх братів і сестер, змучених на комуністичній каторзі, звернені на Тебе! Ім Ти присягав жити! Ім Ти клявся, лаючи на Захід, шукати Правди й Воли для нас, для обабіжних опитаних робітників і селян, — Ім Ти клявся в вірності до останнього зітхання! Тож мусиш свого дитинчачого Івана БАГРЯНИЙ

Ціна 20 пф.

Повернення КПСС лицем до Сталіна, відновлення його культу — це доказ повної причетності кремлівської кліки до всіх жахливих сталінських злочинів, доказ повної їхньої співвідповідальності за ті злочини перед народами ССРСР, і це ж вказівка уярмленим народам ССРСР, кого їм треба судити в недалекій революції на трибуналі нового „Нюрнбергу“

Так звана „боротьба з сталінізмом“ в ССРСР закінчилася повною реабілітацією Сталіна та його злочинів, довершеною його учнями, про що з граничною ясністю заявив секретар ЦК КПСС Хрущов у своїх заявах

Реабілітація злочинів

«Дай Бог, щоб кожен комуніст був такій, як Сталін» — ось цією зливою і додатковими до неї висловлюваннями Микити Хрущова на початку року та на арешті Чжоу Ен-ляя закінчилася до-стославна і криваво-комічна, і облудна кампанія в ССРСР з відста-лінізації-демократизації-боротьби з культом особи».

Ми наблизили до числа тих, що не мали особливих ілюзій з приводу лібералізаційних обіцянок та боротьби проти сталінізму після тесничної промови Хрущова на XX з'їзді КПСС (до речі, так і не опублікованої в ССРСР до відомого широкого загалу «шарашки» і «приморщених» та «поносованих» громадян совєтської Аркадії). Знаючи природу більшовицької, що не вийшла віри, як і на йоту гарним словам «колективізму керівництва» КПСС, бо трактували всіх тих орлів московських як найпідліткішіх і найсподіваніших, і найзаслуженіших сталінських сподвижників та учнів. Ми трактували всі обіцянки «колективного керівництва» політичних життів трудящих, звільнених від тирanii в страху, «демократизування» режиму, «лібералізація» тощо, як тактичний маневр Сталінових учнів, як крок сучасного в сталінському дусі, або, вірніше, у левістському дусі — «крок назад» (в бік лібералізації), «два вперед» — до ще міцнішого затиснення лабет з ав. «пролетарської диктатури», сиріч диктатури партії, а ще точніше — тирanii кулаки: самозванців диктаторів з Кремля.

І час показав, що наше знання природи комуністичних Пришлєбських не завело. Після спроб огентів у середній країні, стабілізувати захитану своєю диктатурою «колективні речі» й обіцянками, сталінізм показав зуби, пустив справжню свою фарбу. Цілий світ, а особливо ті в ньому, що так швидко вірили «лібералізаційним» обіцянкам «колективного керівництва», як ахнули з дива, коли почули з уст першого секретаря КПСС і головного «бука» антисталінської, нібито рухавки, Микити Сергєєвича ХРУЩОВА демонстраційну залу, що «вони всі сталіністи. Що сталінізм це той самий левізм, невіддільна частина комуністичної ідеології. Що кожен комуніст повинен бути такій, як Сталін». Що Сталін був зразком комуніста, гідним наслідування. І, нарешті, що й тепер до Бога, щоб він допоміг усім комуністам бути подібними до Сталіна».

Ось вам і «відста-лінізування»! Ось вам і «боротьба з культом особи»! Що означають ці заяви?

А вони означають, що попередні всі слова і словесця (яким Хрущов і компанія так зручили були світ) — це були найперфідніша брехня й плум над усіма, що чекали переїзду і постанлення терористичного антилюдського сталінського режиму в ССРСР. Вони означають, що період «поступу» ЦК КПСС народним масам випав, як і минулий узагалі період революції в бік демократії під тиском внутрішніх протиріч і настроїв мас. Вони означають, що колективні вожді схематизували, бачачи в демократизації й лібералізації режиму свою загибель, свою смерть. Вони не можуть піти по шляху лібералізації, бо тут, сказавши «а», вони мусили б повторити й «б». І всю обетку демократизації до кілки. А це означало б повний і цілковитий загиб комуністичної системи, відхід з історичної арени комуністичної ідеології й практики, і знеславлення всіх «досвідчених» майже сорочаційних арачківсько-сталінських агента-родних експериментів.

Коротше, ці заяви Хрущова означають, що в своїм беззастовіжній постанленні історично перед вибором між потребою демократизації й поступом народним масам, з одного боку, та потребою збереження режиму насильством і терором, з другого, — арачківська «демократизація» й «лібералізація» вибрала останнє. Вони вибрали дальше привертання народних масів до терору, вони вибрали страх як знаряддя будова комунізму, вони вибрали Сталіна як

зразок комуніста і «демократ», а його мораль і ідеологію, — як зразок для наслідування кожного.

Це для деякого стало ніби несподіванкою. Але хіба в дійсності це було несподіванкою? Хіба Хрущов не заявив був із самого початку кампанії «відста-лінізування» та «демократизації» про вічно чатуючий «меч революції», що стоїть на сторожі совєтської системи й комуністичної імперії як нагад спира-лим демократизації та одержимим віл-нодмством свободолобів і демократів? Ця приправка до гарних пісеньок про «демократизацію» тоді промайнула надолоністю. Во завеликі були ілюзії в людей. Але сьогодні помахували тим іржавим від народної крові «мечем революції» посвідчили і звучить аскаро, переконливо. Переконливо, що це не що інше мав на увазі Микита Хрущов, як сталінський кривавий «меч» терору і розправи над непокірливими. Надто ж уявляв це той таки Микита Хрущов ось зовсім недавно на прийнятті китайського колеги Чжоу Ен-ляя про те, що — хто не вип'є за дружбу сподвижників Мао Тзе-тунга й сподвижників Хрущова (а в цілому — за дружбу сталінців), той скоро буде покараний.

Як ж мораль з усієї комедії, власне, який висновок мусить із цього зробити кожен трудящий в ССРСР, кожен каторжник комуністичної системи по той бік залізної заслопи і кожен мислячий ідейний чоловік тут?

А висновок такий:

Не з добра кинувся Микита Хрущов і всі інші колективні вожді назад до Сталіна. З цих демонстраційних заяв Хрущова (зроблених же ж ім'ям ЦК КПСС) криком кричить те безвихіддя совєтських керівників, у якому вони опинилися. Ця зухвала демонстрація вірності Сталіну є показником не почуття сили і правоти, а навпаки, — показником певного одчаю, показником того, що історія не дала цим диктаторам нішого вибору, притиснула їх до муру наростання революційних подій в середині ССРСР та вибухом тих подій в Польщі й Угорщині. І вони шарахнулись в бік сталінізму в одчайдушній надії застрахати людей, в надії, що випробуваннями сталінськими методами удущування народів вони врятуються самі і врятують свою анекдотичну «комуністичну» будову.

А вже звідси такий висновок:

У відповідь на це революційний вал мусить наростати. Всі, хто хотів свободи, справжньої свободи і справжньої демократії, мусять з усіх сил тиснути. Революційний вал породив дикоманку «відста-лінізування», він породив і це шарахання назад до Сталіна і сталінізму, він породив і кінець цим усім корчам т. зв. «будівництва комунізму», «левізму», «сталінізму», «хрущизму». Всі, хто хотів свободи, справжньої свободи і справжньої демократії, мусить пам'ятати, що й ніколи їм не да-дуть ті, хто сповідає сталінізм, хто кличе Бога на допомогу всім наслі-дникам Сталіна, всім отим скріплювачам тирanii і моралі сталінського зрачка. Свободи і демократії не дадуть ті, хто за сорок років продемонстрували своє розуміння свободи і демократії як «сво-боди» деспотам безкарно мордувати лю-дей і «демократів» народобитців, щоб змусити мільйони голосувати за свою неволю і нурту «одностайності» і «одноголосності».

Справжню свободу і демократію мо-жуть собі здобути народи самі, краще у боротьбі проти «свободи» аморальності і народобитства.

Повідомлення

Отримавши з 31. грудня 1956 на 1. січня 1957 року більшовицькі агенти вломив-лися до приміщення Виконавчого Ор-гану Української Національної Ради. Тієї ночі в приміщенні був один із спів-робітників Виконавчого Органу й по-лишив установу біля 23,45 годин в пов-ній тиші.

Злочинці використали момент, коли все населення святого зустрічало Новий Рік і вулиці та двори були ціл-ком безлюдні. Агенти розбиті шийбу у вікні, й відчинивши його, влізли до однієї кімнати, спеціальними прилада-ми поламали кілька замків на шафах і пограбували деякі малозначні мате-ріали, які не мають ніякої політичної вартості, бо важливі документи збері-гаються в іншому певному місці. Інші кімнати й столи та шафи не пошкод-жені.

Про політичні мотиви владу свід-чить факт, що злочинці не взяли ні-яких вартісних речей, як, наприклад, машини до писання тощо.

Повідомляємо громадянство про цей злочин більшовицьких агентів, щоб знали всі, яких методів уживають ко-муністи в боротьбі з українським виз-вольним рухом, що його веде Держав-ний Центр УНР.

Укр. Інформ. Бюро

Проти неприродного співіснування

Польська урядова преса, зокрема га-зета «Глос Щецінські» повідомляє про сутічки між населенням та стаціону-чим на території Польщі совєтським військом. Як сповіщає газета, перед ведуть у цих сутічках «підлітки або й виразно ворожі елементи», які, мовляв, намагаються внести замішання у вза-мний польської громадськості з со-вєтськими армійськими з'єднаннями, що перебувають тут у рамках Вар-шавського пакту.

Насправді й дитині ясно, що йдеться тут не про «ворожу акцію», а про при-родний спротив польського населення, зокрема його передової молоді, накин-утій Польщі силою «колективістичної» з чужим окупаційним військом.

Дволикий Янус...

...або після „відста-лінізування“

Коли б не сталінська шатія-братія — була б свобода і демократія!

В. ШУЛЬГА

„Ми ще повернемося!“ і „комітет Михайлова“

Та «понадактивність», що її зараз ви-являє східно-європейський «комітет Михайлова», нагадує тяжко хворого, яко-му от-от забракне повітря, і він прагне нахапати його якомога більше.

Михайлов хотів би доп'ястися до чо-гось свіжого, а свіжого немає. Все навколо те саме — протухле, старе, пережоване: Крутий, Олійник, Бєсага і... все. Все і казнащо.

Все те, що впливало колективне ке-рівництво, з тріском провалилося. Ко-мітет, який поїдає стільки матеріаль-них засобів, являється неперетраєлим. Ради справжньої політичної еміграції не породили, а навпаки, саме завдяки діяльності михайловського комітету, що щільніше згрупувалися і сьогодні ста-ли більше одностайними, ніж були рані-ше. Можна лише дивуватися цьому ко-мітету, що він підібрав розпорочену по Європі всіляку кримінальну наво-лоч, яка своїми поступованими й вичинами інколи дуже й дуже шкоди-ла справжній антибільшовицькій емі-грації. Комітетові Михайлова можна подякувати й за те, що він, щоб пока-зати успіхи в своїй праці, примушений був відкликати комуністичну агентуру з рядів еміграції, яка (агентура) прола-зила в еміграційний середовище з метою їх розкладу і шпигування за нею.

Так от, щоб показати як, мовляв, по-вертаються емігранти додому, були від-кликані з Німеччини Крутий і Бєсага,

Василякий і Олійник. Звичайно, впли-валося на михайловську провокацію й декілька порядних і чесних людей, але й це все були люди, які активно себе в боротьбу з комунізмом не залучали.

Отже це на політичну еміграцію жадного впливу не мало, так само, не мало впливу на її стан і повернення заробітчан з Аргентини, Парагваю й Чиле.

Політична еміграція, підкреслює-мо, від діяльності михайловського коміте-ту нічого не втратила. Це бачимо ми самі і це бачать ті, що утворили цей комітет саме для того, щоб об'єднати й розкласти політичну еміграцію. Ця політична карта колективного ке-рівництва, можемо сміло тепер сказати, бита. Вона не нашою контр-пропаган-дою, а нашою правдою. З перших днів діяльності михайловського комітету ми вірно зрозуміли його цілі й завдан-ня й на повний голос сказали нашим братам і сестрам на еміграції:

— Остерігайтеся! Пастка!

Ми горді тим, що, не дивлячись на амнестію, на «відлігу», яка почалася після смерті Сталіна, українська полі-тична еміграція — сказала своїм бра-там і сестрам:

— Не вірте! Амнестія — брехня. Від-лігта шпунча.

Ми це не лише сказали, а й довели, що правда була з нами. Ми горді тим, що ми в цьому не помилялися.

Не помилялися ми й тоді, коли після розвінчуваної промови Хрущова на XX з'їзді говорили нашим читачам, що «Сталін засуджений, а сталінізм живе». Ми доводили, що комунізм може існу-вати лише сталінський, з усіма харак-терними його якостями: з тюрмами, льогами-катівнями, висилками й кон-центраціями, з МВД й терором, з рабсь-кою працею й національною неволею. Це підвалини комунізму, і без усього цього нема комунізму.

Хрущов на XX з'їзді засуджував Сталіна за терор, за сотні тисяч без-винно замучених і розстріляних. Він тоді називав засуджені сталінське теоретичне положення про те, що «з наблизженням до соціалізму класова боротьба наби-рає найгостріших форм». Хрущов у своїй промові тоді доводив, що саме завдяки цьому «шкідливому сталінсь-кому положенню прийшло до страшного терору». Це сталінське положення було засуджене XX з'їздом КПСС як «шкід-ливе і немарксистське».

Після з'їзду михайловський комітет, як відомо, балуючись на засудженні «культу особи», розгорнув свою пропа-ганду саме навколо «відліг», навколо «прощення провин відних і невід-них», навколо, нібито «чоловічолов-ства» комуністичного колективного ке-рівництва. Все це зводилося до одного: Сталін не має, назад до Сталіна веро-тати нема й не може бути. А значить не-має й не може бути заслані невинних, розстріляних безсудних і терорів емвєдів-ських.

(Закінчення на 4-й сторінці)

Ніякі облудні обіцянки блазиноватих сталінових покидьків не дадуть поневоленним народам щастя і свободи! Їх здобути можуть ті народи тільки самі, вирвавши їх з кривавих рук злочинної сталінської гвардії!

Хочеш свободи і щастя, брате? Мусиш у сталіненят своє відібрати!

Знаменна заява президента Айзенгауера

По суєтних подіях, а передусім по совєтській колоніальній інтервенції в Угорщині уявляється, світ нестерпиво чекає на якусь рішучу діяльність дій американського уряду в напрямі припинення московсько-большевизмської агресії. Бодай — в ім'я честі вільного світу, тобто на Близькому Сході, як-що вже — на жаль — покищо не може бути покладено край совєтському імперіалізму в Угорщині. Відомо, що єгипетського диктатора Насєра підтримував Совєтський Союз, совєтською зброєю Насєр хотів знищити Ізраїль, і сьогодні москві озброєно єгипетську армію з метою, щоб із Сходу розпочати нові заворушення на Близькому Сході, який, з огляду на нафту, є життєво важливим для всього вільного світу, а передусім для Західної Європи.

Сполучені Штати добре знають собі справу, що хаос на Близькому Сході може трагічно вплинути на економіку вільного світу. Тому тепер Вашингтон сказав своє рішуче слово. На окремо-спільному засіданні обох палат американського Конгресу 5. січня президент Айзенгауер вголос промовів, в який він ясно і недвозначно заявив про американську рішучість навіть збройно протиставитися дальшій совєтській прямій чи непрякій агресії на Близькому Сході.

Президент США різночасно заторкнув московсько-большевизмську тактику поневолення народів Східної Європи і гостро засудив совєтську окупацію Угорщини. Передчасно уривками і в скороченні найважливіші частини із промови Айзенгауера.

США ЗА САМОСТІЙНІСТЬ НАРОДІВ

По першій світовій війні, сказав Айзенгауер, в країнах Близького Сходу відбувалася постійна еволюція в напрямі стремління до самоврядування і незалежності. Сполучені Штати сприяли і заохочували цю справу. Наша країна (США) без застереження підтримує право на самостійність і суверенність кожного без винятку народу Близького Сходу. Щодо останніх подій в цій частині світу Айзенгауер заявив, що нестабільність політичних умов на Близькому Сході була і є підтримувана більшовизмом.

НАМАГАННЯ РОСІЙ, ЦАРСЬКОЇ І БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ

Керівники Росії, сказав далі Айзенгауер, вже давно намагалися опанувати Близький Схід. Це в однаковій мірі відноситься як до царів, так і до большевиків. Причини до цього виключно

Латвії і Естонії. В 1939 році Совєтський Союз закликав пакт взаємної допомоги з цими тоді незалежними країнами. В жовтні 1939 року совєтський міністер закордонних справ святочно і урочисто заявив, що розмови про плановану совєтизацію балтійських країн є видумками антисовєтських провокаторів. Але вже в 1940 році Естонія, Латвія і Литва були насильно включені до Совєтського Союзу.

Значення Близького Сходу для вільного світу величезне. Цей район, каже президент Айзенгауер, має дві третини всіх світових і дотепер відомих запасів нафти і забезпечує нафтою потреби багатьох народів Європи, Азії і Америки. Якщо б народи цього району втратили свою незалежність, якщо б вони були ворожими мирові силам, то це була б трагедія для них самих і для багатьох інших націй, економічне життя яких було б майже здушене.

ПРИКЛАД БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Міжнародний комунізм, сказав Айзенгауер, намагався маскувати свої наміри опанування (Близького Сходу), вживаючи до цього різні обіцянки політичної, економічної і військової допомоги. Але пригадайте справу Литви,

Латвії і Естонії. В 1939 році Совєтський Союз закликав пакт взаємної допомоги з цими тоді незалежними країнами. В жовтні 1939 року совєтський міністер закордонних справ святочно і урочисто заявив, що розмови про плановану совєтизацію балтійських країн є видумками антисовєтських провокаторів. Але вже в 1940 році Естонія, Латвія і Литва були насильно включені до Совєтського Союзу.

А. ГАЗІЦІ

Ідеї угорської революції невмирущі

Весь світ був вражений вєлєтєською угорською революцією, яка спалахнула в підкомуністичній Угорщині. Весь світ із захопленням стежив за героїчною боротьбою угорців за свободу, за національну незалежність. І весь світ висловив глибоке і ширше співчуття відважним угорцям, коли народна революція там була придушена совєтськими танками, совєтськими військами.

Для нас, представників народів, які поневолені комунізмом, особливо боляче було бачити, як спливає кров'ю угорський народ у боротьбі із совєтськими військами. Бо ті цілі, що за них боролись і вмирали угорці, є цілями, які ставлять собі і наші народи. Ті вимоги, які висували угорці, можна знайти і в серцях народів, поневолених комунізмом раніше. За ці ж ідеали, під цими ж гаслами ще не так давно боролись і вмирали відважні люди народів різних національностей СССР.

У зв'язку з подіями, які відбулися в Угорщині, я хочу навести один приклад із недалекого минулого. Це було ще на початку 30-х років. Гірський Алтай. 1933 рік. Ось уже 5 років, як визвольна армія, під проводом алтайця Карнауха, провадить героїчну бо-

ротьбу проти совєтської влади. В лавах цієї армії тисячі татар, калмиків, казахів, українців. Штаб визвольної армії розташований у гірському селі Сєлїз. Звідси провадиться політичне і воєнне керівництво війною.

Визвольна армія під натиском переважачої совєтської військ, головним чином військ ГПУ, все глибше відходить у гірські райони. Не дивлячись на воєнні поразки, настрої воїнів високі. Цей настрій витримує багаторічні випробування, перемоги і поразки. Кожний воїн знає, за що він бореться і за що, можливо, загине.

Ця завзятість спирається на чітку мету. Ще до початку виступу штаб повстання виробив конкретний політичний план. Повстання ставило такі політичні цілі: повалення антинародного совєтського режиму, передання землі в приватне користування селянам, негайне звільнення совєтських органів безпеки — ГПУ і покарання тих, хто вчинив злочин проти народу. Повсталі вимагали вільних виборів з допущенням різних партій, ліквідації однопартійної системи.

Такі були політичні гасла повстання. За ці гасла понад 5 років боролись і

нависників — націоналістів», «вислужників чужого капіталізму», зокрема ж «американського імперіалізму», «брудної роботи», «нечисті руки», «агенти чужих розвідок». Так це йде без краю. Ця ж сама нудота повторюється і в «пропагандових» газетках комітету генерала Михайлова. Крім лайок, з одного боку, і брехні про «щасливе життя на батьківщині», з другого боку, нічого більше в цих «возвращєнських» вилвах немає.

ЩО ВОНИ З ВАМИ ЗРОБИЛИ!

Ні, я не твердив, що Вас вже розкодували. Навпаки, я був цілий час впевнений, що Ви ще живете. Але що означало слово: живе? Фізично Ви справді ще дихаєте, ходите, біологічно існуєте, коли Вас викличуть, навіть говорите до мікрофону. Але залишаючи на боці біологію, дозволяйте Вам сказати, Йосипе Павловичу, я де в моєму житті не бачив і вухами не чув до тієї міри морально і політично мертвого людини, як оце почув Вас, у згаданому Вашому радіопересиланні.

Я трігч уважно переслухував з записної стрічки це Ваше радіомовлення, а його надрукований текст ось маю перед очима. І ось дивуюся: Господи, що вони з Вас зробили, Йосипе Павловичу! На що Ви далися...

Це останнє «Ваше» пересилання вражає, навіть потрясає тим більше, що ми всі ще помятаємо Вас дуже живо: освічену, особисто симпатичну людину. Тут, у вільному світі, Вас поважали, до Вас прислухались. Правда, ніхто не мав уявлення, що Ви так глибоко злигалися потайки з большевиками і для них працюєте. Якось це не пасувало до Вашої своєї голови — і Вашого минулого. Просто соромно і ніяково було потім довідуватися.

ФРАЗИ, ФРАЗИ...

Вражає насамперед безнадійна політична примітивність цього «Вашого» звернення. Знаючи вашу інтелектуальність, досвід понад 50 років прилюдного життя, спосіб вислову і силу аргументації, важко було хоча б на хвилину повірити, що ця гора нісенітниць, перекозів, неправд, а то просто глупих фраз мала б бути продуктом Вашого особистого мислення і Вашої руки. Партийні спів-редактори і цензори «Вашого» пересилання нагородили такого, що просто смішно читати: десняки старих, штампованих, засмалюваних фраз, завжди та ж сама, до краю зіграна шарманка про нас: «злочинних ворогів українського народу», «не-

Нова нота людоловів

12. грудня 1956 р. совєтське посольство в Бонні подало Міністерству закордонних справ Німецької Федеральної Республіки нову ноту «в справі репатріації совєтських громадян із Західної Німеччини до Совєтського Союзу». В цій ноті совєтське посольство домагався прав на «встановлення безпосереднього контакту посольства СССР з цими громадянами» (що, моля, тільки й зможе виявити справжнє настанвлення цих громадян до питання їхнього повернення на батьківщину).

Не забуто в ноті й питання існування в Західній Німеччині «вороже настановлені супроти Совєтського Союзу емігрантських організацій». У зв'язку з цим совєтська нота «звертає увагу Міністерства на те, що в Совєтському Союзі немає будь-яких емігрантських організацій третіх країн, діяльність яких була б спрямована проти інтересів НФР та її громадян».

Натяк дуже прозорий: закрити! заборонити! виарештувати!

Але, все ж, на що розраховують творці цієї нахабної ноти? Адже, наприклад, усім відомо, як уже після заборони комуністичної партії в НФР у Кремлі офіційно приймали і вітали вождя цієї компартії, незаконної й антидержавної організації, що перейшла на нелегальне становище, Макса Раймана. Чи що подію можна назвати діяльністю, спрямованою в бік інтересів НФР та її громадян?

І ще: на чому цілому світу не відомо про багатолітнє існування в Москві центру світової комуністичної змови, на чому не викликалося на XX з'їзд КПСС і не отримували інструкції в Москві представники мало не 50 «братніх компартій» (у тому числі підпільних, тобто проголошених незаконними у своїх країнах)? Навіщо не в кремлів-

миряли повстанці татари, українці, казахи й інші національності, які брали участь у цьому повстанні.

Це повстання не мало успіху. Причини поразки полягали в тому, що воно обмежилось однією територією Алтаю. Воно не могло поширитися на інші області СССР. Правда, штаб ставив мету промкнути в південний Казахстан, з'єднатися там з казахами і далі поширити повстання на інші райони Туркестану. Але ціль не була досягнута.

З цих прикладів можна бачити, що цілі й гасла, які виставляли учасники алтайського повстання, вельми схожі з гаслами, які висувували угорські революціонери. Там і тут найважливіше: знищення комуністичного режиму і встановлення народовладдя.

совєтському центрі підготувати керівників комуністичних заколотів виконувалися, вишколювалися Вільгельм Пік, Дьмітров, Ракочі, Анна Пайкер, Мао Тзе-тунг, Го Чі Мін та інші креатури КПСС? Навіщо не на території Совєтського Союзу існував «фісський уряд» Куусінена в 1939—1940 роках? Навіщо совєтський уряд не утримував на своїй території антигосподарський «Союз югославських патріотів», «уряд» іранського Азербайджану?

А де було створено «польський» люблінський уряд? Навіщо не з Кремля спрямовує свою підливну діяльність проти Іспанії генеральний секретар ЦК єспанської компартії Дольорес Ібарурі...

Не приходитьсь вже говорити про воєнний час, коли КПСС тримала в своєму облозі нечисленну кількість різних «урядів» і «комітетів», як, наприклад, комітет «Вільна Німеччина» Павлоса, «Комітет польських патріотів» Ванди Василєвської і т. д.

До совєтської ноти прикладено новий список «совєтських громадян» з метою «розшуку». У ньому — 4043 прізвища. Пригадаємо, що перший список з 3013 прізвищ був прикладений до совєтської ноти з 20. вересня минулого року.

В теперішній ноті, крім того, совєтське посольство пише, що воно «буде дуже вдячним Міністерству» за подання даних, які має влада Німецької Федеральної Республіки про совєтських громадян, що виїхали з Західної Німеччини до третіх країн...

Самозрозуміло, що у всьому цьому криється подуманий план діяти на психіку колишніх совєтських громадян, політичних емігрантів, залаяти «списками», «розшуками». Але виникає інше питання: на засади якого міжнародного права совєтський уряд провадить державні розшуки в міжнародному масштабі людей, які задекларували себе противниками комунізму? У вільних країнах існує закон, за яким довідка комусь про будь-яку людину не видається, доки на це немає згоди з боку цієї людини... Німецький уряд не раз заявляв, що ніяких даних про колишніх совєтських громадян совєтський уряд від західної влади не отримує. Адже неможливо уявити, щоб уряд, який зробив державним правом вбивство з-за рогу, викрадення своїх політичних противників, шантує своїх жертв, уряд, який видає нелегальний закон про відповідальність родичів, вів практику геноциду — щоб він ще й отримував для своїх злочинних дій допомогу від держав, які шанують право!

А. ГЛУШКО

Відкритий лист до поворотця ЙОСИПА ПАВЛОВИЧА КРУТІЯ

В. Шановний Йосипе Павловичу,

22. грудня 1956 року комітет генерала Михайлова вважав потрібним ще раз і, для Вас, можливо, один з останніх разів, викликати Вас перед мікрофоном радіостанції «За возвращєння на родину», щоб Ви промовили до нас, українських політичних втікачів, з черговими намовами і «аргументами», щоб ми поверталися на батьківщину.

Відповідаю Вам, Йосипе Павловичу, цим відкритим листом не в першу чергу тому, що згадане радіозвернення з 22. грудня почалося від названня моєї особи. Відповідаю Вам головне тому, що це, нібито «Ваше» радіозвернення дає добру нагоду зайвий раз демаскувати всю політичну брехливість, змістову дурість і просто фантастично-нольський рівень всієї цієї Михайловської «возвращєнської» пропаганди.

Як усе в большевицькому режимі, що його Ви чомусь забажали замінити за свободу, також радіозвернення з 22. грудня починається з типової большевицької побреханки, а власне, нібито я твердив в цій ось газеті, що «Йосифа Павловича Крутія большевики давно уже отпустили на тат свет. Ну чого ж, Пелєнському не привикати лгати...» і т. д.

Залишаю на боці оцінки стилю цієї большевицької публіцистичної «культури». Насправді ж було цілком навпаки. В нашій оцій газеті «Ми ще повернемося!», ч. 10, з вересня 56 р. п. з.: «Оббєхати українську еміграцію не пощастить» я твердив, що так само Ви, Йосипе Павловичу, як і інші поворотці, маєте шанс зберегти ваше фізичне життя. Ось що я писав дослівно:

«Ми не твердимо, що за існуючих умов поворотців відразу ж переслідують, засилають на Сибір або й розстрілюють. Можливо, що поки що вони ходять по білому світі, навіть відносно вільно...» Далі я приймав, що —

ходить до нас з пропозиціями про добровільне визнання нашої «повинної», так ненавчє б ми були дійсно якісь злочинці, переступники — і мусили перед ними каятися! Вони неспроможні зрозуміти, що ми, сотні тисяч — в цілому майже 2 мільйони людей українського походження закордоном — аж ніяк не почуваємо себе «злочинцями», а навпаки — на вільній чужині вільними силами українського народу.

До тупості і глупоти приходить ще й їхня зарозумілість: вони закликають нас повертатися, але як початкову вимогою ставлять, щоб у виконанні тієї «повинної» ми насамперед наплювали на ціле наше минуле, мовляв, усе в ньому глупе, злочинне й паскудне.

Ось чому, Йосипе Павловичу, я не бачив і не чув мертвішої від Вас людини. Чомусь Ви дійсно спромогли наплювати на 5 десятиків років Вашої колишньої і порадної громадської діяльності. Але чому мав би це робити я, мій сусід, ціла громада, вся українська закордонна спільнота? В цілому моєму житті я не пам'ятаю одного дня, в якому я мав би стидатися з того, що я робив, до чого прямував і за що борюся як українець. Таких нас тут є сотні тисяч. Тепер комуністи хочуть, щоб ми наплювали на прапори, до яких ми піднімали наші очі, щоб відкрілися вождів, у яких ми вірували і за якими слідували. За що? За те, що вони будуть «ласкаві» зберегти наше життя. Вільно нічого.

ШЕЛМУВАТИ МИ НЕ БУДЕМО

Але мало того. Ще й інша, не менш нахабна вимога кремлівських червоних зазнайків полягає в тому, щоб, засудивши і наплювавши на наше національне минуле, ми з тим більшим ентузіазмом сприйняли і схвалили їхнє теперішнє: «мудру партію» і її вождів, як коли випаде, вчора Сталіна, сьогодні Хрущова, а завтра лихо знає кого. У всьому разі, завжди когось, хто в даний момент є між червоними боярами наймогутніший, найнебезпечніший і найкороткочинний.

Ось у чому, Йосипе Павловичу, інша біда мертвості Вашого обличчя. Ви

Демонстративна заява Хрущова про те, що між сталінізмом і ленінізмом немає ніякої різниці та що Сталін був зразковим комуністом, гідним наслідування кожного, — це виклик усім поневоленим народам, що ждуть свободи й демократизації. Це глум над ними, мордованими й визискуваними сталінською клікою протягом десятиліть лютої деспотії!

С. ПАНАСЮК

І не поліпшить, і не прикрасить

У «Радянській Україні» з 4 січня п. р. з'явилася підпальна стаття М. Симоненка «В мастері архітектора», яка розповіла мільйонам українських читачів про нове добородство, яке вчинила влада для трудящих. Відповіді урядові чиновники, бачте, затвердили на решті проєкт універсального житлового будинка, що його опрацював талановитий український архітект Елісей Артемович Яхненко і що його він мусяв доторочити просувати кризу рогацьки недовіри, байдужості й бюрократизму.

А двома днями пізніше, 6 січня, та сама газета вмістила ілюстрацію аж чотирма фотомагініями замітку Ю. Козачука про новини совєтської промисловості в царині товарів народної споживання. Фото зображували холодильник «Україна-70», портативний радіоприймач «Турист», велосипед з бензиновим моторчиком Харківського велосипедного заводу і проєкційний телевизор «Москва». А замітка в цілому носила заголовок: «Це поліпшить і прикрасить побут людини».

Коли читачі ці неначе наївні описи побутових благ, що над ними з усіх сил стараються кореспонденти української преси в поневоленій Батьківщині, тебе в дослівному розумінні залишає фарба палючого сорому. Сорому за найманих писак, які в глибині душі можуть бути добрі й чесні люди і які, проте, змушені робити якісь недоврозвиненими дурниками мільйони своїх співвітчизників, а заодно і самих себе.

Саме з цих інформацій про те, як мовляв, діють із шкідливі партія і уряд, щоб зробити побут трудящих зручним і гарним (чи то «красивим», як висловлюються совєтсько-українські газетарі), можна з усією ясністю скласти уявлення про сірий і невідрадний будень мільйонів наших земляків за залізною заслоною.

Судить самі Совєтська пропаганда десятиріччями беззастовно твердить, що Совєтський Союз це перша у світі країна трудящих. Що значить «країна трудящих»? Це — прийнятні мовою нормальних понять — мало б означати, що в такій країні всю увагу державного керівництва повинно б скерувати на добробут самих цих трудящих. Таж, нібито, давно вже поволено царську торгую народів, знищено або ігнорно «рештки експлуататорських класів», поголовно винищено взагалі всіх ворогів «соціалістичної системи», виплекано цілком нові покоління... В чому ж річ? Чому «любима» партія ніяк аж досі не зважиться дати цим трудящим, виробникам матеріальних цінностей, людські умови життя? Чому ще й досі стоїть проблема «товарів народнього вжитку»? Чому в нашій дні, тобто на сороковому році революції, кілька жалюгідних зразків цієї «широтребної» продукції підносять трудящим як якусь нечувану

манну небесну, що спадає на них докато небувалих шедрот згорі?

Ось саме тут варто з усією виразністю підкреслити діаметральну різницю, що існує в побуті трудящих у Совєтському Союзі і у вільному світі. Суттєвості між трудом і капіталом, ця найстрашніша заява минулого й початку цього сторіччя, в тих країнах, де до справи не приклали рук московські більшовики і їхні західні поплемачі, розвивається нормально, без крововилив, без економічних потрясень, без голоду й нужди, розвивається невпинно на користь трудящих.

Ті з громадян Совєтського Союзу, яким пощастило побувати в повесних роках на Заході, чи то в лавах окупаційної армії, чи то в складі нечисленних, дозволених владою, туристичних груп, з першого ж погляду бачили різницю, яка існує в побутових умовах. Те, як фактично живе на вільному Заході пересічний робітник, є найкращою пропагандою проти совєтської системи, пропагандою, що говорить сама за себе. Тим то совєтське керівництво й вживає всіх можливих заходів, щоб ізолювати підневільний йому громадян від цієї амірної, безкровної пропаганди.

Матеріальний рівень життя пересічного залізничника, шахтаря, металурга, будівельного робітника на Заході стоїть так високо, що спорудження власного будинка для робітничої родини не являє собою взагалі жадної проблеми. Сотні будівельних фірм навипередки пропонують трудящим найвигідніші умови будівництва, найзручніші стандарти життя, найнижчі ціни. Робітник дослівно завалений перспективами різних підприємств, ілюстрованими каталогами, він має широкую й всебічну

Про „виховання правдою“

Відомий совєтський літературний критик Йосиф Дік нещодавно виступив у «Літературній газеті» із статтею під заголовком «Виховання правдою». Написав він статтю з приводу появи повісті Макса Бременера «Хай не зійшлось з відповіддю».

Ось як Йосиф Дік співає «во здраві» повісті і всіх тих, кому в Совєтському Союзі доручена важлива ділянка виховання дітей і юнацтва:

«Розумна, тонка, справді художня, вона (повість) — М. М.) дає великий поштовх для глибоких роздумів... Повість каже: «Комуністичне виховання — це виховання правдою! Тільки правдою! Правда у малому й великому! Правду, якою б вона не була гіркою, необхідно прищеплювати з дитинства».

«Глибокі роздуми» Йосифа Діка — не відкриття Америки. Те, що молодь покоління треба виховувати правдою (вірніше — в правді), відомо ще з часів царя Соломона. Але нас збиває

можливість вибрати те, що відповідає його індивідуальним потребам, смакам і матеріальним можливостям.

Нічого й говорити, що при цьому робітник у вільному світі має до вибору величезний асортимент найрізноманітніших предметів, призначених справді на те, щоб зробити щоденне життя робітника зручним, прикрасити його побут. У сотнях варіантів пропонують йому за приступними цінами найможливіші радіоприймачі, телевізори, електричні кухні, холодильники, машини до прання, апарати до сухого гоління, пилесмоки, електричні праски, мотоцикли, авта. Тисячі фірм виробляють, доступні для робітничого побуту, високомісткі виконавчі мебелі, настільні лампи, завіси на вікна й двері, килими, ковдри, найрізноманітніший зимовий, літній та демісезонний одяг, взуття, всілякі прикраси.

І ось тепер порівняйте весь цей достаток, усю господарську щерть у найрізноманітніших дрібницях щоденного людського побуту з тим, що вряда-годи пропонує совєтському рядовому робітникові його «народна» влада. Обдарований український архітект Яхненко, який багато років свого життя присвятив опрацюванню проєкту такої житлового будинка для залізничних робітників, що забезпечував би їм бодай мінімальні побутові вигоди, мусів пройти всі мітарства, аж поки «народні батьки» нарешті погодилися пустити проєкт до серійного виконання і ухвалили його «затвердити як типовий».

Але навіть і ці злиденні кількості проєкти й річі щоденного вжитку аніякою мірою не поліпшать і не прикрасять побуту підсовєтського українського робітника. Про якість будівельних матеріалів і побутових речей робітництво довідується не тільки з практики, але й з щоденних сигналів тієї самої «Радянської України».

з пантелику таке твердження Йосифа «не прекрасного»: «Комуністичне виховання — це виховання правдою!». Дивно. Якщо правди, навіть гіркої, до цього часу в СРСР у ділянці виховання людини «зовсім нового суспільства» не було, тоді повість письменника Бременера і сміливий виступ критика Діка — актуальні й конечно потрібні.

Вибачте, як це так? У найпередовішій соціалістичній державі, виявляється, досі виховували без правди! Не може цього бути! Звідки це все? Невже правда, яку впродовж сорок років несли й несуть Ленін, Сталін, Єжов, Берія, Хрущов, Булганін і, накінець, Серов та інші вчителі людства, — неправда?

«Комуністичне виховання — це виховання в комуністичній правді». Раз це аксіома, тоді в ній усе на своєму місці, жадних сумнівів нема. Тільки що таке комуністична правда — сьогодні відомо кожній нормальної людині в світі.

М. MART

На нашій, не своїй землі...

Листи пишуться...

«У Тернополі по вул. Ленартовича, ч. 10 грибок нищить будинок. Той грибок довів уже будинок до аварійного стану. 1954 року в квартирі громадянки Ульянової довелося поставити стовпи — підпори, щоб стеля не завалилася.

З 1951 р. пошкоджені дамаються, щоб будинок відремонтували. Міськрада через три роки відгукнулася і 18. вересня 1954 р. листом за ч. 130/2744 сповістила, що капітальний ремонт будинку буде зроблено в 1955 році... В 1955 р. офіційно повідомили, що будинок буде відремонтовано в 1956 році. Але досі ніхто й пальцем не поворухнув. А грибок точить... А різні представники ходять... А будинок руйнується й життям загрожуює...

...м. Ходорів, Дрогобицької області. Десять років просять мешканці будинку по вул. Міхковича, ч. 9 погладити будинок. П. К. Присяжний писав про це чотирьом головам міської ради (не зразу, розуміється, в хронологічному порядку). Дім руйнується далі...
...Київ... Будинок ч. 88 по вул. Леніна. 1. січня 1953 р. полопалися водо-

проводні труби, дим сів, найбільше зазнала лиха квартира ч. 6, де живе громадянка Глушкіна Е. С. У 1955 р. райжитлоуправління Сталінського району повідомило, що ремонт буде проведено у другому кварталі 1955 року, ударте те саме райжитлоуправління повідомило, що ремонт буде зроблено в третьому кварталі 1955 року. А який квартал і якого року маємо тепер?

...Луцьк... Вже минуло десятиліття, відколи громадянин Шкляр В. Ю. клопочеться про ремонт будинку ч. 23 по Холмській вулиці, а гр. Прокопович — по вул. Коперніка, ч. 90-а. Цілі стоси паперу понаписувано, а будинки руйнуються.

...м. Кіровоград. Вул. Луначарського, ч. 23-г. Цього будинку було зроблено 1952 року капітальний ремонт. Витрачено 42 тисячі карбованців. Зразу ж після ремонту будинок потребував... капітального ремонту. Горі листів понаписувано з цього приводу, а будинок руйнується далі, і жити в ньому неможливо. ...Листи пишуться, а ремонт не робиться...

„Хай родить на печі...“

Колгоспниця Ганна Гезь з артілі «Червоний прапор», Переяслав-Хмельницького району, Київської області, готувалася стати матір'ю і потребувала негайної госпіталізації. Її мати звернулася до голови правління артілі Осадного з проханням дати транспорт.

— Хай родить на печі, — відрізав цей зашкварблений керівник. — Усі коні в полі, а моїми я поїду в район.

Не дав він коней і на вимогу завідувачого фельдшерсько-акушерським пунктом, грубо порадивши йому «віднести породилу на плечачі».

Механізація

На Козачо-Лопанському пункті «Заготзер-но» вантажником частенько доводиться виконувати роль паровозів — перекочувати вагоз з місця на місце.

Користуються вони при цьому головним чином такими «механізмами», як руки й плечі.

А електролебівка, яка могла б виконувати важкі операції без особливого напруження, другий рік уже стоїть без діла, для неї не можна тріх латіст. Звичайно, керівникам від того не жарко, що вантажником доводиться чуби гріти.

У. ОЛЕНЧУК

Агітатор

— Ми всі труднощі поборем! Ми крокуємо вперед! — Як розійдеться — не спиниш! Строчить наче кулетмет.

Ох і любить говорити Взагалі! А зокрема — Щоб місцеве швидко згадати, Факти дати — так нема.

Просто він переливає (Як пішло уже на те) Із пустиго у порожнє, Із уорожнього в пусте.

Виступає — киди погляд Над людьми, у далечінь. — Залучити!.. Охопатися!.. І підняти на височінь!..

І поглибити!.. І розширити!.. І добитися мети!.. А із залі чути голос: — Слухай, ти! Не торохти.

Був із місяць він завклубом І подня в нім виступав. Відна молоді: танцювати Тридцять днів не мала прав.

Як почуєте такого, То, щоб час вам зберегти, Не соромтесь — зупиняйте: Годі вже! Не торохти!

(За совєтською пресою)

закликаєте нас повернутися і тим самим прислужитися до одвічного большевицького морального шельмування. Ви хочете, щоб ми, так як зробили Ви, насамперед ошельмували пам'ять Центральної Ради і Української Народньої Республіки, пам'ять Грушевського, Петлюри, Коновальця і стількох інших великих українських патріотів, таким же стилем і порядком, як Сталін ошельмував старих вождів революції, потім Хрущов ошельмував Сталіна, а тепер ошельмує незабаром Хрущова. Можливо, що Ви дійсно спроможні «жити» в тому запутаному світі, але чому Ви запрошуєте ще й нас до нього?

Я НЕ ОТРИМАВ ВІДПОВІДІ

Проблема дійсно не в тому, Йосипе Павловичу, чи живе, але єдино в тому як Ви живете.

Саме це питання: як Ви живете з притиском ставив у моїх статтях, бо хотів знати: чи граєте Ви абияку політичну й суспільну роль? Коли вона зводиться до того, щоб у радіо лягти Петлюру, Винниченка і Коновальця, то мені Вас жалю. Я хотів знати: чи питають Вас про Вашу думку? Якщо Вас питають тільки про те, які є стосунки між УРДП і УНДС в Українській Національній Раді, то мені Вас ще більше жалю. Я запитав: дали Вам якусь відповідальну суспільну посаду, гідну Вашого віку і стажу? Якщо ця «відповідальна посада» зводиться до того, щоб служити комітетові Михайлова, але не брати аж ніякої участі такій в автомобільному активному українському житті, то мені Вас найбільше жалю.

На всі ці запити мені Ви не дали відповіді. Не дали, бо що Ви могли відповісти? Ви ж і самі знаєте і бачите, що посеред самої України Ви цілковито поза межами українського життя, в Києві — це більший політичний емігрант, ніж Ви були колинебудь у Відні, Берліні чи Мюнхені.

Ні, до жадної серйозної праці Вас не втягнули, ніякої громадської чи політичної відповідальності Вам недали. Ні Вам, ні нікому іншому, хто повернувся. Вам дали ще тільки одне, ли-

бонь останнє завдання Вашого життя: спекулюючи на Вашому минулому закордонному, спекулюючи на тому, що багато людей Вас знало і Вам довіряло, дали Вам призначення обстрікувати нас. Ось чому, слухуючи Вас тричі з записної стрічки, я здригався: що вони з Вами зробили!..

«ВІЛЬНА» УКРАЇНА

Чому Ви, Йосипе Павловичу, пробуєте у Вашому переселенні нас тут обдурювати, що Україна — одна з вільних, рівноправних і рівноправних республік Совєтського Союзу? Ви (як і ми) добре знаєте, що Україна є півколоніальною, півсировинною країною, в якій майже немає обробної промисловості і яка навіть 90% потребних їй ліків мусить отримувати від «старшого брата». В Україні не можете конструювати ні одного літака, ні навіть одного годинника. Ви (як і ми) добре знаєте, що вклад України до всесоюзного бюджету без порівняння вищий і цінніший, ніж те, що вона потім отримує з метрополії для своїх потреб. Ви (як і ми) добре знаєте, що так само в республіканській, як ще більше у всесоюзній адміністрації, при війську і дипломатії українців тримають лише в других і третіх, ніколи в перших розрядах.

«ЗАМОЖНЕ, ЩАСЛИВЕ ЖИТТЯ»

Чому Ви пробуєте, Йосипе Павловичу, дурити нас немов то «розквітом» матеріального життя і масового «добробуту» в Україні? Ви (як і ми) надто добре знаєте, як на 40-му році переможної революції народна маса важко бідує, як в одній мешкальній кімнаті тиснуться по 4-5 осіб, як житлові умови Києва, Харкова, Одеси, Львова, Дніпропетровська і десятки інших міст України вже просто прийняли форми прилюдного скандалу. Ви (як і ми) добре знаєте, як кепсько в нас тоді вдягнуті і взуті, як важко з близькою й постілью, з меблями, з тисячами речей, які у вільному західному світі взагалі не є для широкої народної маси жадною проблемою. Коли ж уже пішло на те, то особливо жалю бере за

долю жіноцтва, цих сірих, кепсько вдягнутих, занедбаних, систематично на задній план спиханих людських істот, дослівно статистичної чорноробочої сили, що не посідає ні десятиї частини тих доходів людського піклування і задоволення своїх специфічних культурних і побутових потреб, які є повним правом кожної жінки. Це для жіноцтва вільного світу так само вже не є жадною проблемою. Ви самі знаєте, Йосипе Павловичу, що порівняльно навіть найбідніший скиталець тут, на Заході, є багатієм проти тієї тісноти, черг перед крамницями і злиднів, які його чекають при комунізмі. Чому ж Ви говорите людям щось інше?

«РОЗКВІТ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

І так само Ви, Йосипе Павловичу, пробуєте дурити людей «розквітом української культури», коли Ви (як і ми) самі добре бачите, як важко на українському душі на нашій батьківщині лежить рука «старшого брата». Ви (як і ми) самі знаєте, бо щодня чуєте, як ні одне з більших міст України (тепер же за винятком Львова) не зважують на масово, одверто і з гордістю розмовляти українською мовою; що з-за мови особистої безпеки навіть в українських родинах, зокрема цих з «вищим соціалістичним стажем», всі говорять по-російськи, бо як завжди, так і тепер, над Україною, як і іншими неросійськими республіками, вично висить гострий меч кари за «буржуазний націоналізм» — розуміється, за винятком «єдиного РСФСР». Ви (як і ми) добре бачите, що всі віршальні пости в адміністрації культурного життя в Україні перебувають в неукраїнських руках. Ми це знаємо, бо пильно стежимо за повільним, але тим більш неблаганним процесом русифікації Західної України. Ви (як і ми) досконало знаєте, в якій різниці диспропорції стоїть засоби, видавані на культурне життя і влаштування «старшого брата» — і яка мізерія залишається до розпорядження всіх інших республік. Ви (як і ми) знаєте добре, що у всій Україні немає ні одного, справді модерного інституту, жадної лабораторії

чи устаткування, які служили б до глибокого вивчення, наприклад, атомової сили, хемії, астресфізики, словом, всього того, що дійсно заслуговує назви модерної, прогресивної науки. Ви (як і ми) дуже добре бачите, як нас далі насильно тримають на застиглому рівні доби «Запорожця за Дунаєм» і «Гандзі-любки» — і ні одного кроку далі, кажучи простіше, на рівні провансальської, чисто провінційної побутовщини.

ПРОПОНУЮ: ХАЙ ДЕЛЕГАЦІЯ ПОБАЧИТЬ

Скажете може, Йосипе Павловичу, що все це, що я про Україну тверджу, неправдиве? Тоді ж, дозволяйте, зробимо спробу. Я готов Вам, в першу ж чергу Вашим протекторам, запропонувати один експеримент. Що, якби заїздів, з вільного світу, поїхала в Україну делегація від українських політичних скитальців? Ця делегація мусіла б стримати гарантоване право скрізь вільно рухатися, розмовляти з ким забажала б (але щоб це не обтяжувало місцевих розмовників), могла б робити обстеження, які вважала б за потрібні. Повторюю: делегація мусіла б отримати тверду гарантію незайманості її осіб і право повернення на чужину.

Ні, Йосипе Павловичу, Ви не поспішайте надто з Вашим «просимо дуже, гостям раді!» Ця делегація мусіла б бути гарантована в цілому іншому стилі, ніж була большевицька «гарантія», яку, наприклад, отримав у Будапешті Імре Нодь і його співробітники, коли вийшли з політичного схоронища в югославській амбасаді. Совєтський уряд, точніше, Президія Верховного Совета СССР мусіла б скласти до рук Генерального Секретаря Об'єднаних Націй урочисту заяву, що ця делегація не тільки в Україні допущатимуть і дадуть їй спокійно працювати, але й також непошкодженно випустять.

Я гадаю, що за таких умов знайшлася б група досить відважних або навіть одчайдушних, яка поїхала б. Можна було б що делегація скласти з осіб, досить розумних і об'єктивних, які бачили б не тільки зло, але вміли б бачити й добро — якщо воно ще доне-

будь в підсовєтській Україні існує. Ця делегація мусіла б мати право діяти без всяких «опікунів», «попечовачів», та інших провідників для «інтуристів», словом — без енкаведистів.

Хай би, власне, ця делегація сама придивилася і потім розповіла землякам закордонно не тільки про те, що Ви дійсно ще живете, Йосипе Павловичу, але також, приглянувшись би, як Ви живете. І не тільки Ви, але і всі ті поворотці, щастливі біографії яких друкуються в пуськах комітету генерала Михайлова. Не Ви, Йосипе Павловичу, але тільки така достовірна делегація могла б людям потім сказати: чи варт і можливо повертатися на батьківщину.

ПРОПОЗИЦІЯ ДОБРА — АЛЕ НЕВИКОНАЛЬНА

Розуміється, ніколи такої делегації в Україну не пустять. Большевики побоюються впустити до Будапешту навіть Генерального Секретаря Об'єднаних Націй — щоб не побачив большевицької дійсності. Бож надто багато дечого мусіли б большевицький режим перед такою делегацією приховувати, затишувати і фальшувати. Україна живе в занадто злиднених умовах, щоб було дозволено комуністичній з вільного світу не тільки ці правдиві умови побачити, але й потім це про них розповісти. Скінчиться воно, звичайно, тільки так, що знову в якомусь радіомовленні Вам знову, Йосипе Павловичу, скажуть по-лявіти Петлюру і Винниченка, мене і ще кого там знову назве «гунном», а себе самого задекларує безконечно щасливим, правда, не конкретизувавши того, з чого складається Ваша «щастливість».

На такі ось «роботи» закінчується поволи Ваше життя, Йосипе Павловичу, — і єдине, що ще до нього можна від себе сказати, це тільки те, що все ж, за старого знайомства, жалю мені Вашої сивої голови. Ви заслуговували чогось кращого.

З дружнім привітом
Зенон ПЕЛЕНСЬКИЙ

Заява Хрущова на прийнятті китайського «колегі» про те, що хто не вип'є за дружбу московських і китайських комуністів, той буде скоро покараний, це не обмовка, а брутальна пересторога всім, хто жде від Сталінових учнів „лібералізації“ та „демократизації“. Це симптом неминучого повороту „сталінських костоломів до своєї улюбленої праці, так добре продемонстрованої в часи сталінського терору.

П. КОТОВИЧ

Ленінська національна політика в СРСР щодо України

Мусимо бути вдячні І. Кравців за його статтю в «Правді України» з 25. грудня 1956 року. Стаття під заголом «Ленінська національна політика і її здійснення в Україні» подає чимало цікавих цифрових даних, що наочно ілюструють сучасний стан шкільництва, видавничу справу та інші ділянки культурного життя в сучасній підсоветській Україні.

Автор, шоправада, намагався свої власні цифрові дані заховати за димом заслону «великих слів», але кожний читач (а совєтський передусім) побачить правду, бо цифри говорять красномовно, у всякому разі красномовніше, ніж ті фрази, якими Кравців намагався їх прикрити.

Отже І. Кравців пише: «В СРСР нема пануючої нації і нема націй підлеглих, уярмлених. Всі народи в СРСР рівноправні і вільні».

А тим часом його ж власні цифрові дані доводять щось цілком інше:

За даними на 1. січня 1956 року, серед керівних робітників Комуністичної партії України було — 68,8% українців, 28,3% — росіяни і 2,7% — представників інших національностей. Цебто на 9,2% росіян, що жовуть в Україні, в керівному апараті партії їх є аж 28,3% (9).

На 435 депутатів Верховного Совету України українців є 328 (цебто — 75,4%) росіян — 96 (22,1%), інших 11 (2,5%).

Як воно не дивно, ця картина мало міняється навіть тоді, коли ми візьме-

Тільки такі випробувані й заслужені сталіністи, як Хрущов і його змовники з ЦК КПСС, здібні з таким суто сталінським цинізмом заявити свою солідарність із Сталіним, та ще й покликати Бога, щоб він сприяв усім комуністам бути гідними наслідувачами Сталіна!

мо депутатів місцевих совєтів. Всіх місцевих депутатів в Україні — 332 641. З того українців — 231 456, тобто 69,6%; росіян — 39 939, або 12%. Як бачимо, навіть і тут росіяни заступили відсотково значно більшою кількістю депутатів, ніж їх (росіян) є в Україні.

Не менш цікавими є цифрові дані про шкільництво за 1955/56 шкільний рік. Всього шкіл в Україні було 30 063; з того шкіл з українською викладавкою мовою — 24 977, або 83,1%; російською — 4 086, або 13,3%. І тут, як бачимо, росіяни в Україні майже привілеї. Коли до цього додати ще 125 шкіл мішаних, тобто фактично російських, то відсоток шкіл з російською викладавкою мовою буде ще більший.

Але ще виразніший образ дістанемо, коли порівняємо кількість учнів в українських і російських школах.

За цей самий шкільний рік всього учнів в Україні було 5 524 754; в тім

„Ми ще повернемось!“ і „комітет Михайлова“

(Закінчення з 1-ї сторінки)

Ми горді тим, що й тут говоримо нашим братам і сестрам на еміграції: **Обережно! Пастка!**

Трагічні події в Угорщині наочно довели, що ми не помилялися. Комуністична диктатура, чи одноособова, чи колективна, є режим насильства, брехні, терору і пошесті. В Угорщині колективне керівництво себе демаскувало. Тут совєтськими танками було задумано національну революцію свободолобного угорського народу і заморожено «відлігу», що її підступно було оголошено підсовєтським народам.

Більше того, на теренах Угорщини під гусеницями совєтських танків воскресли найчорніші діла Сталіна і були зведені на нівець всі розвінчування його Хрущовим. Тепер той самий Хрущов, що обвинувачував Сталіна на XX з'їзді КПСС в терорі, жорстокості і в безліччї гріхів проти марксо-ленінізму, заявляє: «Ми всі сталіністи».

Навіть «шкідливе й суперечне марксо-ленінському розумінню соціальних процесів» сталінське твердження про «загострення класової боротьби з наближенням до соціалізму», що породило в часи Сталіна, як говорив Хрущов, «непотрібний і страшний терор», — тепер знову стає марксо-ленінським і набирає прав комуністичної догми. Журнал «Комуніст» (ч. 16 за 1956 рік) у передовій статті, маючи на увазі, звичайно, Хрущова пише:

«Забуття історичної неуникності загострення класової боротьби в період переходу від капіталізму до соціалізму розроблює пролетаріат і його партію».

Отже — вперед до комунізму через гори трущів, за допомогою «загостреної класової боротьби» в «безкласовому соціальному суспільстві». І як пише цей журнал далі:

«Ішого шляху немає. Кожний інший шлях веде до звільнення дрібнобуржуазної, анархічної стихії, яка, в свою чергу, є політичним шляхом до контрреволюції, до фашизму».

— **Обережно! Пастка!**

тій чи тій мові, бо, як відомо, товсті книжки (зокрема наукові) в Україні виходять переважно російською мовою, а українською — невеличкі брошури...

Автор виразно бачить, що наведені ним цифри свідчать про плетиву русифікації України. Він намагався цей стан виправдати економічними інтересами, що вимагають знання російської мови, та підкріпив свої твердження великою кількістю цитат із Леніна.

«В нашій країні національне питання повністю розв'язане», — запевняє він. Як саме розв'язане, ми бачимо з наведених тут цифр.

Автор порівнює сучасне становище України з становищем т. зв. «малоросійських губерній» у... 1913 році. Певно, що коли так порівнювати, поступ отчевидний. Але автор навмисне обходить мовчавкою період Української Народної Республіки, ба навіть період непу, період українського національного ренесансу, коли українська культура посідала в звичайній мірі справді належне їй місце в Україні.

Ми говорили про становище українців в Україні. Як бачимо, самі комуністи в центральному органі совєтської України стверджують, що в Україні російська національна меншість користується великими привілеями: в середньому на 9% росіян видається понад 30% книг, газет, журналів російською мовою, а в школах вчить 26% учнів по-російськи.

Та справжнє лице «ленінської національної політики» щодо українців вирисовується чітко тоді, коли ми подивимося: а якими правами користуються українці в СРСР? Загально відомо, що в РСФСР живе понад 9 міль-

йонів українців. Багато з них живуть в суміжних з Україною областях (південна частина Вороніжчини, західна Курщина, Подоння і Кубань) і могли б (при правильному розв'язанні національних взаємовідносин) або бути прилучені до України, або принаймні бути забезпечені культурною автономією.

Кілька мільйонів українців живе в Казахстані, на Далекому Сході (Примур'я), в Сибірі, на Уралі, в Москві, Ленінграді — всі вони не мають найменшої змоги вести українську культурну працю, видавати українські газети, журнали, книжки, мати українські театри тощо. Іншими словами — мати те, що забезпечено в Україні для російської меншости, як це, врешті, красномовно показав у своїй статті І. Кравців.

Спитати ж, де тоді та рівноправність між народами в СРСР, якою хвалився Ленін, потім Сталін, а тепер колективне керівництво?

Колись, за часів Скрипника, ці українські області в РСФСР були майже суцільно українізовані, існували там українські школи і підтехнікуми, виходила українська преса тощо.

З часу сталінської реакції всі молоді й багатобачливі прояви українського національного життя в областях Росії, заселених українцями, були брутально знищені і до сьогодні не відновлені.

Хоч українців у РСФСР є набагато більше, ніж росіян в Україні (їхній відсоток там дорівнює приблизно 10) — в Росії не виходить ні однієї газети українською мовою, не друкується ні однієї української книжки, нема ні однієї української школи, інституції чи установи. Українцям в РСФСР навіть не вільно послуговуватись рідною мовою в установах тих районів і областей РСФСР, в яких абсолютну більшість населення складають українці.

Ось обличчя т. зв. «ленінської» національної політики щодо українців та інших неросійських народів в СРСР. Це обличчя насаджувача великодержавної культури одного народу над іншими поневоленими народами.

Українцям ще чимало доведеться попрацювати та й чимало доведеться ще боротись, щоб українська культура і кількісно і якісно зайняла належне їй місце в Україні і в Росії (РСФСР). Всебічне ж забезпечення культурного і господарського розвитку українського народу може забезпечити тільки своя самостійна держава. Вона забезпечить не тільки розвиток української культури в Україні, але й поза її межами.

Українці, наприклад, на Далекому Сході, чи на Уралі, чи в Казахстані полюбляють себе набагато вільніше — матимуть і свої школи, і свою пресу, і свою культуру, бо наші сусіди мусять тут рахуватися з наявністю української держави — оборонцем українців в усіх кінцях світу.

Ось чому, ми, українці, борючись за здійснення наших природних прав, мусимо, лишаючись тут у вільному світі, не покладати рук для зміцнення наших антибольшевицьких визвольних сил, що мали б забезпечити асесторонній розвиток українському народові в українській самостійній державі.

Знаменна заява президента Айзенгауера

(Закінчення з 2-ї сторінки)

сил з агресивними намірами і що самостійність народів Близького Сходу не має бути порушена. Більшість, якщо не всі народи Близького Сходу, свідомі небезпеки, яка походить від інтернаціонального комунізму, і тому вони вітають співпрацю із Сполученими Штатами. Сильною акцією президента і Конгресу (обох палат) Сполучених Штатів повинні тепер заманіфестувати нашу рішучість допомогти тим народам Близького Сходу, які бажають нашої допомоги в боротьбі з міжнародним комунізмом.

В дальшому Айзенгауер говорить про потребу есентуальної збройної охорони країн Близького Сходу і економічної допомоги тим країнам, яким допомага потрібна і які такої американської допомоги хочуть. Президент заявляє, що у випадку большевицької збройної, прямої чи непрямої, агресії США будуть діяти завжди в порозумінні з Об'єднаними Націями. Для економічної допомоги цим країнам Президент пропонує і просить Конгрес ухвалити суму в загальному приблизно кодо 400 мільйонів доларів в наступних трьох роках.

В дальшому Айзенгауер просить Конгрес дати йому потрібні уповноваження для того, щоб він мав право вжити американські збройні сили у випадку большевицької агресії на Близькому Сході. Звичайно, сказав Айзенгауер, я маю надію, що уділене мені уповноваження не треба буде взагалі ужити.

АМБІТНІ ДЕСПОТИ

В тій ситуації, яка зараз існує на Близькому Сході, найбільшою небезпекою є те, що амбітні деспоти можуть щось почати, помиляючися в розрахунках. Якщо жадібні влади комуністи будуть уважати, що Близький Схід не є достатньо обороняваний, вони могли б вжити одвертості збройної сили. Якщо б це сталося, то Сполучені Штати майже напевно були б витягнені у військовій дії. Я переконаний, заявив Айзенгауер, що найкращою запорукою

проти такої небезпеки є наша готовість співпрацювати з нашими приятелями на Близькому Сході відповідно з метою і принципами Об'єднаних Націй.

На закінчення Айзенгауер ще сказав: «Тепер прийшов час, щоб ми знову заманіфестували напу національну єдність в напрямі підтримки свободи і щоб ми показали нашу глибоку пошану до права і незалежності кожної нації, без огляду на те, чи вона велика, чи мала. Ми не шукаємо насильства, але шукаємо миру. Для цієї мети ми тепер повинні присвятити нашу енергію, нашу рішучість і присвятити самих себе».

ЗЛІСНА СОВЕТСЬКА РЕАКЦІЯ

Рішучість президента Айзенгауера покласти врешті край совєтським інтригам, а то й прямій загрози країнам Близького Сходу викликала сподівану озлоблену реакцію в Москві. За допомогою таких маленьких гітлерів, як Насер, Кремль сподівався, що йому вдасться скорше чи пізніше опанувати багатий Близький Схід, опанувати найбагатіші у світі нафтові джерела і таким чином викликати в цілому світі, а передусім в Західній Європі великі економічні труднощі, бож ці країни майже не можуть обійтись без нафти з Близького Сходу. Це був би дальший шлях комунізму в його стремління опанувати світ. Рішучим кроком Айзенгауера ці московсько-большевицькі намагання зведені нанівець. Ніколи кремлівські можновладці не здобудуть ключових позицій на Близькому Сході. Це їх болить і озлоблює, і тому вони тепер з небувалою гостротою нападають на США, на країну, яка не допускає до здійснення большевицьких планів поневолення все дальших народів.

Ю. ТАРКОВИЧ

До всіх наших читачів

Простимо напечатати свої матеріали, зауваги та побажання до цього бюлетеня — до цієї нашої спеціальної й спільної відповілі людюловам. Редакція

Доведене до самопародії

До якого жахливого стану може довести большевицька диктатура навіть найсильніший і найскрапівший талант, свідчать два найновіші вірші Павла Тичини, вміщені недавно в газеті «Радича Україна». В одному з них, що називається «Юначе славний, люба юнко, до Вас мої слова», колишній автор «Соняшних кларнетів» та «Замість сонетів і октав» змушений не тільки потворним способом перекичувати факти і очорювати визвольну боротьбу народів проти червоної деспотії, але

й викладати продиктовані йому думки найпримітивнішим, часто-густо навіть неграмотним віршоробством.

Один з наших співпрацівників завдав собі труда спародіювати цей вірш. Властиво пародіювати не було чого, і наш автор підставив тільки у вірш Тичини справжні імена і поняття, проти яких і повинен бути звернений гнів і обурення української молоді (якщо, звичайно, взагалі писати вірші в цьому роді).

До молоді мій свіжий голос:
Не відступайте ні на волос
Од відірвання кривавих справ.
Нам Ленін їх надарував.

Не піддавайтесь омані!
В ці дні, як воля, полум'яні!
Вже окріп. КАПЕ разить розброд.
За правду стійте, за народ!

Юначе славний, люба юнко!
Режим хрущовський в'ється в'юнку,
Щоб ще кровинці з вас попить...
Не треба ждати — треба бити!

Юначе славний, юнко люба!
Стоїть питання зараз рубя.
Чи жити в ярмі, чи на свободі,
Чи спину гнати, чи крикнути — ГОДІ!

Режим хрущовський, тліялий духом,
Тобі сьогодні шепче в ухо:
— Смирися! Прашой, будуй і прій,
Собі й батькам могалу рий!

Народи світу вже пізнали,
Що вам свободу заковали
Ще й яму прапором прикрили,
І лєнінізмом охрестали.

Мутні потоки вам болмочуть
І обіцянки вас хочуть
Гримати на такому воєні,
Щоб не сказали ви їм — Ні!

Ми ж, по цей бік — себе не агубим
Українську землю палко любим,
Ми в світ несем святі слова —
Про люд і її його права!

Як з неї з півночі навала,
Свободу й хліб і все забрала —
Привісіла їй «колос» білий...
І кров батьків, і смерть дідів.

Не забувай про це, юначе,
І знай, що кождо це звиряче
Жане й жире а твоїх рук,
З твого нещастя поту й мук.

Ім жир росте, ростуть мастка,
А вам Югтєськ і «дятьлість»,
Ім власні гроші й капітала,
А вам земель цілихх далі.

Немає в них людина права.
За що злочинна орава
Вбива угоря! Не коривсь?
Та бач... із ними не уживсь.

В передчуванні злих агоній
всіх сателітів до колоній —
гиздом партійним йдуть прибати,
А всіх людей? В крові втопати!

Юначе славний, юнко люба,
Іх пока вже сокира — згуба:
В Угорщині і вдома тек
Росте обурення без меж.

Ім ця година невігідна
І доля їхня жалка-біда —
І від Москви аж по Китай,
Компартіє, вмирате лагай!

До молоді мій свіжий голос:
Не відступайте ні на волос.
Лягла компартія вмирати —
Ій треба в цьому помагати!

З політичного гумору

В БУДАПЕШТІ
— Чому уряд Кадара складається всього з п'ятих осіб?
— Бо в совєтський танк більше не вміщується.

У СОВЕТСЬКІЙ УСТАНОВІ
— Громадянин, якщо ви хочете дістати від нас довідку, ви повинні принести нам від вашого колгоспу довідку, що вам потрібна наша довідка.

У СОВЕТСЬКІЙ ДАЛЬНІ
— Я вас прошу принести мені тільки мово. Нащо ж ви мені приносите книгу скаргі?
— А ось з'їзте, тоді визнаєте.

Оголошення

Редакція «Ми ще повернемось!» звертається до всіх своїх читачів з проханням надіслати їй адреси тих осіб (у порозумінні з ними), які бажали б одержувати цей спеціальний бюлетень. На ці адреси ми посилаємо кожне наступне число.

Редакція «Ми ще повернемось!»

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції й адміністрації:
München 50, Postschiffbau 89. Germany